

Anti-pest protocol BS 't Bossche Hart

Inleiding

Basisschool 't Bossche Hart wil kinderen een veilig schoolklimaat bieden waarin het kind zich harmonieus kan ontwikkelen. De leerkrachten bevorderen een goede en prettige werksfeer in de klas door duidelijk afspraken te maken met de kinderen. Een van die afspraken is dat kinderen op een prettige en respectvolle manier met elkaar omgaan. Meestal lukt dat goed maar een enkele keer wordt een kind systematisch door anderen gepest. Dan komt een kind in de klas dusdanig in de knel, dat pedagogische maatregelen van de leerkracht alleen niet meer volstaan. In zo'n geval moet men onder ogen zien dat er een ernstig probleem is. Niet alleen voor de leerkracht en voor het gepeste kind, dat door het pesten beschadigd wordt, maar ook voor de pesters, de klas en de betrokken ouders. Pesten is een groepsproces. Een klimaat waarin gepest wordt tast iedereen aan. In een klimaat waarin het pesten gedoogd wordt, wordt de veiligheid ernstig aangetast. Dit betekent dat wij als school pesten als ongewenst gedrag moeten beschouwen en bereid moeten zijn alles in het werk te stellen om pestgedrag vroegtijdig aan te pakken.

Doel

Dit anti-pestprotocol heeft als doel dat alle kinderen zich in hun basisschoolperiode veilig kunnen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Middels een vastgelegde wijze willen wij het pestgedrag van kinderen aanpakken. Via dit protocol wil de school alle betrokkenen op de ernst van pesten wijzen en daarnaast zowel handreikingen geven om te werken aan een veilige school als een stappenplan bieden bij systematisch pestgedrag.

Begripsomschrijvingen

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag.

We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te doen vanuit een veilige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren.

We spreken van pesten als een kind zich ongelukkig voelt omdat hij of zij stelselmatig geconfronteerd wordt met vervelend of agressief gedrag of buitengesloten wordt van de sociale groep. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie. Bij echt pestgedrag zien we ook altijd een vaste rolverdeling terug bij de betrokkenen. De belangrijkste eigenschappen van pestgedrag zijn dus het bedreigende, het systematische en het rolvaste karakter.

Voorbeelden van specifiek pestgedrag

Verbaal pesten:

Vernederen: "Haal jij alleen de ballen maar uit de bosjes, je kunt niet goed genoeg voetballen om echt mee te doen".

Schelden: "Viespeuk, etterbak, mietje" enz.

Dreigen: "Als je dat doorvertelt, dan grijpen we je."

Belachelijk maken van kinderen door een bijnaam te geven op grond van door de kinderen als negatief ervaren kenmerken (rooie, dikke, dunne, flapoor enz.). Gemene briefjes schrijven om een kind uit een groepje te isoleren of echt steun te zoeken om samen te kunnen spannen tegen een ander kind.

Digitaal pesten:

Pesten via sociale media: vervelende berichten via WhatsApp, foto's plaatsen of filmpjes verspreiden via internet. Dit gebeurt vaak anoniem en kan 24 uur per dag. Het kind is nergens meer veilig.

Fysiek pesten:

Trekken en duwen of zelfs spugen. Schoppen en laten struikelen. Krabben, bijten en haren trekken.

Intimidatie:

Een kind achterna blijven lopen of een kind ergens opwachten. Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten tussen de fietsen. Dwingen om bezit dat niet van jou is af te geven. Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen.

Isolatie:

Steun zoeken bij andere kinderen dat het kind niet wordt uitgenodigd voor partijtjes en leuke dingetjes.

Stelen of vernielen van bezittingen:

Afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed, boeken bekladden, schoppen tegen en gooien met een schoeltas, banden van de fiets lek steken.

Betrokkenen

Het gepeste kind

Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken, maar het heeft vaker te maken met vertoond gedrag, wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop dat geuit wordt. Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat dan ook uit naar hun kwelgeesten. Vaak zijn ze

angstig en onzeker in een groep, ze durven weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp zeker niet uitkomt. Het kost tijd om het kind weerbaarder te maken en sociaal sterker.

De pesters

Kinderen die pesten zijn vaak fysiek de sterksten uit de groep. Ze kunnen zich permitteren zich agressiever op te stellen en ze reageren dan ook met dreiging van geweld of de indirecte inzet van geweld. Pesters lijken in eerste indruk populair te zijn in een klas, maar ze dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven. Met het vertoonde pestgedrag gaat ze dat gemakkelijk af en ze krijgen andere kinderen mee bij het gedrag naar een slachtoffer. Pesters zijn echter vaak onzeker en weinig sociaal. Ook zij hebben vaak ondersteuning nodig om hun gedrag positief bij te sturen, ook dit vergt tijd en moeite.

De omstanders

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij pesten in de actieve rol van pester. Sommige kinderen behouden enige afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde "meelopers". Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf in de slachtofferrol te geraken. Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor in populariteit mee te liften met de pester in kwestie. Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt, of er zijn kinderen die het niet willen weten dat er gepest wordt in hun directe (school) omgeving. Een aantal kinderen is sociaal hulpvaardig en neemt het op voor het pestslachtoffer. Om structureel het pesten te stoppen in de klas moeten we de omstanders actief betrekken

Op onze school proberen we pestgedrag te voorkomen door middel van:

- **Leefstijl:** Van oudsher is 't Bossche Hart een Kanjerschool. In het schooljaar 2015-2016 heeft het team samen met de leidsters van PSZ Hummelbosch een teamcursus Positieve Groepsvorming gevolgd. Er zijn hierin veel raakvlakken met Kanjer en elementen en werkvormen van Kanjer zijn behouden gebleven. Positieve groepsvorming is belangrijk voor het welzijn en het leerproces van kinderen. Ook werkt een positieve groepssfeer preventief tegen het ontstaan van gedragsproblemen.
- **Trefwoord:** We werken schoolbreed met de methode Trefwoord. Dit is een methode voor Levensbeschouwing en hierin wordt dagelijks gewerkt met thema's als ruzie, verdriet, pesten, eenzaamheid etc.
- **Schoolregels:** We hebben schoolbreed drie regels opgesteld. Deze regels zijn zichtbaar op het centrale leerplein.
  - *We hebben aandacht voor elkaar*
  - *Iedereen is even belangrijk*
  - *We zijn zuinig op elkaar en op de school*

Aan de hand van de schoolregels worden in iedere groep, samen met de leerlingen, klassenregels opgesteld. De schoolregels dienen hierbij als kapstok. De klassenregels worden zichtbaar in de klas opgehangen.

- **SCOL:** We gebruiken SCOL (Sociale Competenties Observatie Lijst) als leerlingvolgsysteem op sociaal-emotioneel gebied om het beeld van zowel de leerkracht over de leerling, als van de leerling over zichzelf, in beeld te brengen. Dit gebeurt 2x per jaar in groep 3 t/m 8. Hieruit kunnen pedagogische onderwijsbehoeften van een leerling worden geformuleerd in het groepsoverzicht. Hierop kunnen vervolgens interventies worden ingezet.
- **KIJK:** De groepen 1 en 2 en de PSZ maken gebruik van KIJK om de leerlingen op sociaal-emotioneel gebied goed te kunnen volgen.
- **Pestvragenlijst:** Eenmaal per jaar, in november, vullen de leerlingen een pestvragenlijst in. De antwoorden van de kinderen worden omgezet in een sociogram om een beter beeld te krijgen van het groepsproces. Kinderen kunnen aangeven of zij pesten of gepest worden en of dit het geval is bij anderen.
- Doorlopend aandacht voor positief gedrag. Bijvoorbeeld door activiteiten uit te voeren in 'de week tegen het pesten'.

Hoe te handelen?

Handelingen van leerkrachten, IB'er en directeur richting leerlingen:

Als kinderen merken dat er gepest wordt melden zij dit aan de leerkracht en/of ouders.

1. De leerkracht meldt een pestprobleem bij de IB'er en de directeur.
2. De leerkracht bespreekt samen met de IB'er en de directeur elk pestprobleem met de betrokken leerlingen. Eerst met het gepeste kind, vervolgens met het pestende kind. In overleg met de IB'er en de directeur wordt bepaald of het pestprobleem alleen met de betrokken leerlingen of klassikaal besproken wordt. De gesprekken hebben als doel het verkrijgen van inzicht in de situatie met het oog op vervolgstappen. Gesprekken worden geregistreerd in het dossier van de leerling.
3. De leerkracht past na een pestprobleem direct en duidelijk de afspraken toe die in de klas zijn afgesproken.
4. Bij een pestprobleem kiest de leerkracht, in overleg met de IB'er en de directeur, een vorm van begeleiding voor de pestende leerling en de gepeste leerling uit. In overleg met de betrokkenen kan contact opgenomen worden met externe deskundigen.
5. Positieve groepsvorming wordt ingezet bij het tegengaan van het pestprobleem.

Handelingen van leerkrachten en zorgteam richting ouders:

Er wordt met de gedragspecialisten overlegd of melding bij ouders nodig is.

1. Na overleg met de IB'er en de directeur heeft de leerkracht een gesprek met de ouders van het gepeste kind.
2. Na overleg met de IB'er en de directeur heeft de leerkracht een gesprek met de ouders van het pestende kind.
3. In deze gesprekken worden de ouders op de hoogte gebracht van het probleem en probeert de school meer inzicht in de situatie te verkrijgen.
4. In overleg met de IB'er en de directeur wordt besloten of de overige ouders geïnformeerd worden over de problemen met het pedagogisch klimaat in de groep, door middel van een ouderavond (of een brief).
5. In een vervolggesprek met de ouders van de direct betrokken leerlingen wordt een plan van aanpak opgesteld, afspraken gemaakt en follow-up vastgelegd totdat het pesten is gestopt.

Handelingen van ouders:

Het Anti-pestprotocol staat op onze website om ouders te informeren. Tijdens het intakegesprek wordt het protocol onder de aandacht van de ouders gebracht.

1. Als ouders de indruk hebben dat hun kind gepest wordt, nemen zij het probleem serieus.
2. De ouders luisteren zo objectief mogelijk naar de verhalen van hun kind en nemen stelling tegen het pesten.
3. De ouders nemen contact op met de groepsleerkracht om hem/haar op de hoogte te stellen en zijn/haar visie te horen. Als zij zich, om wat voor reden dan ook, niet willen wenden tot de groepsleerkracht, dan nemen zij contact op met de directie.
4. Indien er sprake is van een ernstige peestsituatie, verlopen de contacten via de school. Ouders wordt gevraagd niet eigenhandig problemen op te gaan lossen.
5. De ouders verlenen hun medewerking aan een door de leerkracht voorgesteld overleg.